

VSTOP
NA
TRG
DELA

KAJ PA PREKARNO DELO?

KAJ PA?

KAJ JE PREKARNO DELO

Prekarno delo je t. i. atipična oblika dela. Tipično obliko zaposlitve po zakonodaji določa pogodba o zaposlitvi za nedoločen čas. Prekarno delo pa za razliko od dela po pogodbi za nedoločen čas ni dolgotrajno, ne predstavlja stabilne oblike zaposlitve, zaslužek od takšnega dela pa ne zagotavlja dostojnega preživetja. Niso pa vse atipične oblike dela nujno prekarne, saj nekaterim omogočajo dostojno življenje.

Problematika prekarne dela je v tem, da prekarni delavci niso deležni delovnopravnega varstva, kot ga imajo delavci s pogodbo o zaposlitvi, prav tako pa tudi niso deležni enake mere socialne varnosti.

V vsakdan delavca so takšne oblike zaposlitve prinesle nestalen urnik dela, preobremenjenost, nepredvidljive prihodke, lažje odpuščanje, prisilno vseživljenjsko učenje in oteženo sindikalno organiziranje.

OBLIKE PREKARNEGA DELA:

● med potencialno prekarne oblike dela spadajo pogodbe za določen čas, pogodbe za skrajšani delovni čas, samostojni podjetniki, agencijski delavci, delavci preko podjemne pogodbe, delavci preko avtorske pogodbe, študentsko delo, delo na črno, volonterski pripravniki.

ZAKON O DELOVNIH RAZMERJIH

Pogodba o zaposlitvi za nedoločen čas je določena kot pravilo.

Pogodba o zaposlitvi za določen čas pa je v zakonu določena kot izjema ob zakonsko določenih pogojih. Kdaj sem v delovnem razmerju? Zakon o delovnih razmerjih določa elemente delovnega razmerja, ki so osnova za pogodbo za nedoločen čas.

ELEMENTI REDNEGA DELOVNEGA RAZMERJA (pogodba za nedoločen čas) **SO:**

- delavec delo opravlja osebno;
- delo se opravlja nepretrgoma, kontinuirano;
- delavec za opravljeno delo prejema plačilo;
- delavec delo opravlja po navodilih in pod nadzorom delodajalca;
- delavec opravlja delo v organiziranem procesu delodajalca.

POGODBA ZA NEDOLOČEN ČAS DELAVCU OMOGOČA:

- dopust, bolniško nadomestilo, regres, pravico do bančnih kreditov ob načrtovanju večjih izdatkov, odpravnino v primeru odpovedi delovnega razmerja iz nekrivdnih razlogov, pravico do odsotnosti z dela zaradi iskanja nove zaposlitve.

SLOVAR

Varnost razmerja je časovna gotovost oz. negotovost zaposlitve.

Delavske pravice in socialne pravice predstavljajo obseg pravic, ki jih mora zagotavljati delodajalec in/ali država. To so plačan dopust, regres, potni stroški, malica, bolniška odsotnost, starševski dopust, nadomestilo za brezposelnost.

KAJ JE ŠTUDENSKO DELO

Med mladimi je najpogostejša oblika prekarnega dela študentsko delo.

Študent z delodajalcem ne sklene pogodbe o zaposlitvi, ampak delo opravlja preko študentske napotnice. Tako mu tudi ne pripada večina pravic iz Zakona o delovnih razmerjih (npr. regres, dopust) pa tudi ostalih pravic, ki izhajajo iz delovnega razmerja samega (npr. plačana bolniška odsotnost, nadomestilo za brezposelnost po prenehanju delovnega razmerja).

Izjemoma Zakon o delovnih razmerjih določa enako varstvo za študentsko delo glede: prepovedi diskriminacije, enake obravnave glede na spol, delovni čas, odmore in počitke, posebnega varstva delavcev, ki še niso dopolnili 18 let starosti, ter odškodninske odgovornosti.

Študenti pa vseeno pogosto več let delajo za delodajalca v njegovih prostorih in pod njegovim nadzorom po 8 ali več ur na dan, kar pomeni, da lahko izpolnjujejo elemente delovnega razmerja:

- delavec delo opravlja osebno, delo se opravlja nepretrgoma, kontinuirano, delavec za opravljeno delo prejema plačilo, delavec delo opravlja po navodilih in pod nadzorom delodajalca, delavec opravlja delo v organiziranem procesu delodajalca.

KAJ JE ŠTUDENSKO DELO

V takem primeru bi delodajalec s študentom moral skleniti pogodbo o zaposlitvi. Študent lahko v takem primeru zahteva varstvo pred delovnim sodiščem ali pa delodajalca prijavi Inšpektoratu za delo glede obstoja delovnega razmerja. Tako sodišče kot Inšpektorat lahko ugotovita obstoj delovnega razmerja in od delodajalca zahtevata, da s študentom sklene pogodbo o zaposlitvi.

Študentsko delo je vključeno v pokojninsko in invalidsko zavarovanje, zdravstveno zavarovanje ter zavarovanje za poškodbe pri delu in poklicne bolezni.

Ker dijak oz. študent plačuje prispevke za pokojninsko in invalidsko zavarovanje, se študentsko delo šteje v pokojninsko dobo.

Ta se izračuna glede na bruto znesek na napotnici in ne glede na to, koliko ur študent dela. Odvisna je od povprečne mesečne bruto plače - 1 mesec pokojninske dobe se prizna za vsakih doseženih 60 % povprečne plače, študent pa lahko v enem letu doseže maksimalno 12 mesecev pokojninske dobe.

<https://sl-si.facebook.com/socialna.druzba>

info@socialna-druzba.si
<http://socialna-druzba.si/>

Projekt sofinancira Urad vlade Republike Slovenije za mladino. Stališča izvajalca ne odražajo nujno stališč Urada Vlade RS za mladino.

REPUBLIKA SLOVENIJA
**MINISTRSTVO ZA IZOBRAŽEVANJE,
ZNANOST IN ŠPORT**

URAD REPUBLIKE SLOVENIJE ZA MLADINO

GIBANJE ZA DOSTOJNO DELO IN SOCIALNO DRUŽBO
DALMATINOVA 4, SI-1000 LJUBLJANA

